

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

THE CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL ADMINISTRATOR AND STRATEGIC
MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATOR IN BANGKOK,
NORTH BANGKOK GROUP

กานต์ปริยา วุฒิสิงห์ชัย¹ มินมาส พรานป่า² เสวียน เจนเข้ว่า³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 2,327 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .963 และแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่าผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำที่มีความสามารถด้านการจัดระบบที่ดี ใช้เทคนิคการบริหารในการพัฒนางาน มีความกล้าตัดสินใจ วางแผนจัดระบบงานให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และมีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิทยาการใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพตลอดเวลา

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

อีเมล t.belleymr@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ, การบริหารเชิงกลยุทธ์, กลุ่มกรุงเทพเหนือ

Abstract

The purpose of research were 1) to study the characteristics of professional administrator of school administrator 2) to find out strategic management of school administrator 3) to investigate the relationship between the characteristics of professional administrator and the strategic management of school administrator and 4) to propose the guidelines for improve the characteristics of professional administrator affecting strategic management of school administrator in Bangkok, North Bangkok group. The population was teachers in Bangkok, North Bangkok group consisted of 2,327 government teachers. The 330 samples were government teachers selected using Krejcie and Morgan table. The research instrument were the questionnaire with reliability of .963 and interview form. Data was statistically analyzed by percentage, means, standard deviations (S.D.), and Pearson's Correlation Coefficient. The results showed that 1) the characteristics of professional administrator was overall at highest mean level. 2) The strategic management was overall at highest mean level. 3) The relationship level of the characteristic of professional administrator and the strategic management of school administrator in Bangkok, North Bangkok group was a high and positive at a .05 level of significance. and 4) the guidelines for improve the characteristics of professional administrator affecting strategic management of school administrator in Bangkok, North Bangkok group were found that administrator should be act as a role model in terms of morality and ethics, a leader with good organization skills, use management techniques in job development the courage to make decision, plan and organize the school system accordingly, good human relations, give parents a chance and the community to take part in various educational activities and have the ability to research new scientific techniques for self-improvement to be a professional management at all times.

Keywords: Characteristics of professional administrator, Strategic management, North Bangkok group

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ในปัจจุบันสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจถูกกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดการพัฒนาของแต่ละประเทศ แต่ตามความเป็นจริง การพัฒนาในทุกสาขาจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถของพลเมืองผู้เป็นสมาชิกในสังคมนั้นๆ เป็น

ผู้ดำเนินการ และประชากรที่มีความรู้ความสามารถเท่านั้น ดังนั้น การศึกษาของทุกประเทศรวมทั้งของไทยจึงต้องได้รับการจัดการให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมและสาธารณชนยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ การศึกษาของประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 21 และเป็นเรื่องเร่งด่วน จุดเน้นในการดำเนินตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเรื่องดังต่อไปนี้ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ เน้นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต ให้ผู้เรียนใฝ่รู้ ใฝ่ดี ด้วยวิธีการต่าง ๆ การพัฒนาคุณภาพผู้บริหารครูและบุคลากรยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่และการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาจึงอยู่ที่สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ และบุคคลที่จะบันทาลให้เกิดความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ (ระไพรัตน์ บาร์มย์, 2555) จากนโยบายการจัดการศึกษาในปัจจุบันทั้งในระดับประเทศ กระทรวง สำนักงานเขตพื้นที่ และการศึกษาสถานศึกษา เน้นการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั่นคือ การดำเนินงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ เกิดประสิทธิผลสูงสุด เน้นการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรมสู่ความสำเร็จ (ทรงพล พึ่งสมศักดิ์, 2559) สถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการนำนโยบายจากภาครัฐมาสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจำเป็นต้องใช้หลักการบริหารที่ดี ปัจจุบันมีการนำเอาแนวคิดและเทคนิคในการบริหารแบบใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่ ระบบควบคุมคุณภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นต้น (นาถธิดา เจริญสุข, 2558) ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานของผู้บริหารเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร ซึ่งการกำหนดแนวทางและทิศทาง ในการดำเนินงานนั้น จำเป็นจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อกำหนดวิธีการทำงานเพิ่มเติมจากเดิมหรือที่เรียกว่า “กลยุทธ์” พร้อมทั้งจัดทำกิจกรรม แผนงานหรือโครงการให้สอดคล้องในแต่ละกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางขององค์กรที่จะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้สูงสุด จะเห็นได้ว่าการศึกษาไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องการให้ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” ที่มีความรู้และประสบการณ์ สมกับที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษา ที่นอกจากเป็นผู้บริหารบุคลากรครูผู้สอนแล้ว ผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มีความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง กรรมการ สถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการระดมความสามารถและทรัพยากร เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนจัดให้มีกระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (ตฤณ สุขนวล, 2558) ซึ่งในปัจจุบันการบริหารโรงเรียนมีปัญหามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความขาดแคลน ด้านทรัพยากรและปัญหาสังคม ผู้บริหารส่วนใหญ่

คิดได้แต่ทำไม่ได้ หรือคิดได้ทำได้ แต่ก็เหนื่อยยาก และส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามที่คิด คิดทำอย่างมีคุณภาพสำเร็จสูง แต่ผลที่ได้ไม่ตรงกับที่คิด เรียกว่า สำเร็จแต่ยังขาดประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ดีที่เป็นผู้บริหารมืออาชีพจึงจำเป็นต้องจะเร่งด่วนที่จะต้องคิดค้น และสร้างสรรค์วิธีการบริหารที่มีทิศทางชัดเจน มีกรอบของการปฏิบัติที่สามารถทำได้จริงและเหมาะสมกับระยะเวลา ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ คือ การบริหารโรงเรียนเชิงกลยุทธ์นั่นเอง ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารจัดการที่มีการวางแผน โดยมุ่งพิจารณากำหนดทิศทาง ระยะเวลา วิธีการปฏิบัติที่มีความชัดเจนในเชิงรุกหรือเชิงป้องกัน ที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลและการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่มีทิศทางชัดเจน ซึ่งท้ายที่สุดก็เพื่อเป็นการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นนั่นเอง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพและการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าอยู่ในระดับใด และหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อีกทั้งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

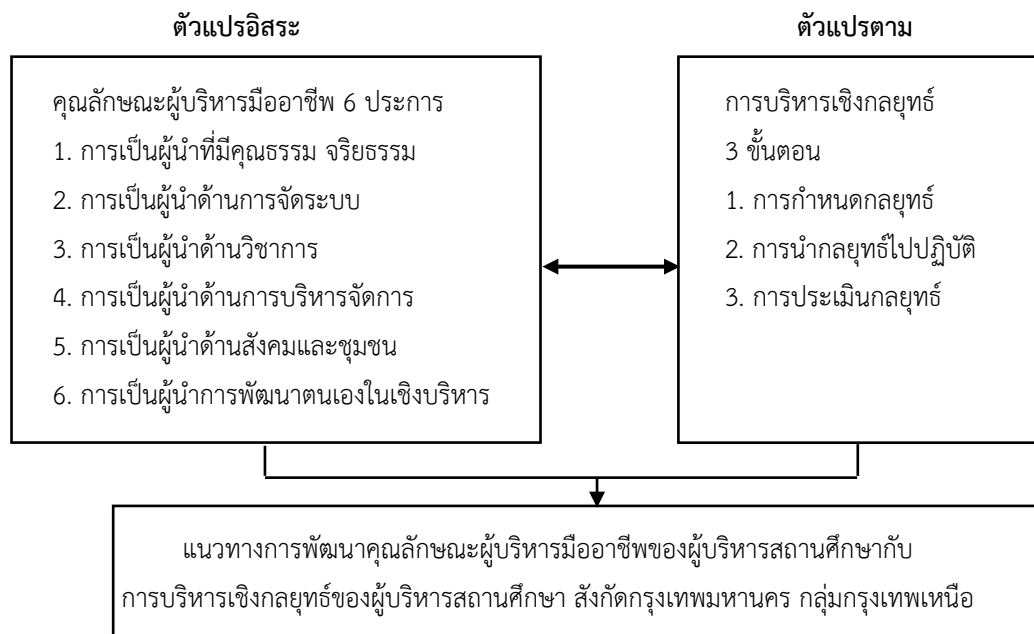
1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
2. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 2,327 คน จากสถานศึกษา จำนวน 46 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 330 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-608) และวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนจำนวนในแต่ละแห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ขนาดโรงเรียน ประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แล้วทำการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ จากนั้นนำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำ แล้วนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5

ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence Index: IOC) ของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในข้อคำถาม 0.60-1.00 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับครูโรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ) ที่ไม่ใช่งานวิจัยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.963 จึงนำแบบสอบถามนั้นไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ คือ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ แสดงดังตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม	4.44	0.72	มาก	6
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ	4.49	0.66	มาก	5
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ	4.57	0.66	มากที่สุด	1
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ	4.51	0.69	มากที่สุด	3
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน	4.51	0.68	มากที่สุด	4
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	4.51	0.71	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.51	0.68	มากที่สุด	

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

ตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.66$) การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.71$) การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.69$) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.68$) การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.66$) และการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร

การบริหารเชิงกลยุทธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. การกำหนดกลยุทธ์	4.51	0.66	มากที่สุด	3
2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.54	0.67	มากที่สุด	1
3. การประเมินกลยุทธ์	4.52	0.67	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.66	มากที่สุด	

ตารางที่ 2 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.67$) การประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.67$) และการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X _{tot}	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y _{tot}
X ₁	1										
X ₂	0.981**	1									
X ₃	0.913**	0.940**	1								
X ₄	0.974**	0.985**	0.970**	1							
X ₅	0.962**	0.984**	0.965**	0.992**	1						
X ₆	0.962**	0.976**	0.966**	0.990**	0.992**	1					
X _{tot}	0.978**	0.990**	0.971**	0.998**	0.995**	0.993**	1				
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X _{tot}	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y _{tot}
Y ₁	0.974**	0.995**	0.952**	0.990**	0.991**	0.981**	0.993**	1			
Y ₂	0.950**	0.979**	0.979**	0.990**	0.994**	0.990**	0.992**	0.988**	1		
Y ₃	0.963**	0.986**	0.966**	0.993**	0.992**	0.990**	0.994**	0.992**	0.993**	1	
Y _{tot}	0.965**	0.989**	0.968**	0.994**	0.995**	0.990**	0.996**	0.996**	0.997**	0.998**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .996$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

แนวการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยมีแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องประพฤติดีตามกรอบ กฎระเบียบวินัย ข้าราชการ เป็นแบบอย่างทั้งส่วนตนและหน้าที่การงาน รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนถนัด พร้อมทั้งให้มี การหมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ มีความเป็นผู้นำทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ การปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความพึงพอใจและเต็มใจที่จะทำงาน

การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถด้านการจัดระบบที่ดี สามารถบริหารพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการจัดและใช้ระบบสารสนเทศ และการสื่อสาร

การจัดระบบเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ภาพรวมขององค์กรให้ได้ ความต้องการในการพัฒนาองค์กร จุดมุ่งหมายของการบริหาร วิเคราะห์ บุคลากรในองค์กร เพื่อจัดระบบให้เชื่อมโยงกัน ส่งเสริมให้มีการศึกษาหรือดูงานจากสถานศึกษาหรือองค์กรที่มีการ จัดระบบต่างๆ ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

การเป็นผู้นำด้านวิชาการ ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมทุก อย่างโดยจะต้องมีความสามารถใช้เทคนิคการบริหาร ในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผน พัฒนาการใช้ หลักสูตร รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่ทันสมัย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ศึกษาหาความรู้ พัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการทุกด้าน พัฒนาครู โดยให้มีการจัดการปฏิรูป การเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตลอดจน การวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน

การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องมีความกล้าตัดสินใจ วางแผนจัดระบบ ให้เหมาะสม มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ ติดตามข่าวสารความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในหน่วยงาน เป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ การวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารแผน มีส่วนร่วม การ บริหารความขัดแย้ง บริหารงานทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนนำแนวทางการ บริหารงานภาครัฐ ยุคใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เหมาะสม บริหารจัดการในการดูแลสนับสนุนให้ครู และให้ บุคลากรของสถานศึกษาใช้ความรู้ในความสามารถทำงาน และการบริหารทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพ

การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถครองใจ คนให้ยอมรับ นับถือ ศรัทธา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของ สถานศึกษา มีการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อชุมชน และสังคม เป็นศูนย์กลางการให้ความร่วมมือสนับสนุนคนใน ชุมชน และอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นเป็นมิตร เพื่อบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างราบรื่น และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ในด้านการบริหารมืออาชีพ มีการศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อนำความรู้ มาพัฒนางานในด้านต่าง ๆ มีหลักในการพัฒนาตนเอง มีการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง สามารถจัดการและควบคุม การเงินชีวิตของตนเองได้อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งพัฒนา ตนเองในการทำงานให้มีคุณภาพ และควรศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตลอดเวลา

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพมีความสำคัญ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถกำหนดกรอบการทำงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและให้นโยบาย ต้องอาศัย การแสดงความคิดเห็น ที่กว้างขวางและชัดเจน เพราะจะทำให้ความสามารถวางแผนในการบริหารองค์การได้ถูกต้อง และสามารถบริหารงานตามแผนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายขององค์การ มีภาวะเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญาของหลักสูตร ต่างๆ ที่ใช้ในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบต่างๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอนเป็นแบบอย่าง ที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน ความเป็นประชาธิปไตย เมื่อจะคิดทำ อะไรจะต้องให้ทุกฝ่ายเห็นชอบ แล้วร่วมมือกันทำงาน งานจะดำเนินไปข้างหน้าเพราะต้องประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้ง เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการทำงาน เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมอันดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีความรู้เรื่อง เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้งานต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงด้วยดี และครองตนดีมีความโปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ สร้างศรัทธาซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย เดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิทยา ทองไทย (2557) เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และ อ่างทอง พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านทักษะการบริหารงาน ตามลำดับ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับศิริขวัญ ศาลางาม (2560) เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียน เครือข่ายการศึกษา หนองใหญ่ โคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ครูมีความ คิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาหนองใหญ่ โคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนเพื่อให้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเป็นความจริง และประสบความสำเร็จตามต้องการ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ของกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับสาโรจน์ โอปัททวิชวิน (2555) ที่กล่าวถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์ว่าเป็นศาสตร์และศิลป์ ของการสร้างกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ การตัดสินใจแบบข้ามหน้าที่ซึ่งทำให้องค์กร สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ได้ เน้นการบริหารเชิงบูรณาการซึ่งประสานการตลาด การเงิน/การบัญชี การผลิต/การ ปฏิบัติการการวิจัยและพัฒนา และระบบสารสนเทศคอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะบรรลุความสำเร็จขององค์กร และสอดคล้อง กับรัชพล เชิงชล (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรมีวัตถุประสงค์และกำหนดทิศทางในอนาคตที่ ชัดเจน ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยสร้างความสอดคล้องของการดำเนินการภายใน องค์กร และทำให้หน่วยงานขององค์กรมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณนา

อิงพงษ์พันธ์ (2554) เรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับมีขั้วมีเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติการประเมินกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่ส่งผลต่อการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการบริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ในเรื่องของการบริหารโรงเรียน โดยมีความรู้ในเรื่องหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา นโยบายและการวางแผน การศึกษา การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านธุรการ การเงิน การพัสดุ อาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารความสัมพันธ์ชุมชน มีการกำหนดนโยบายการบริหารงานที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ ผ่านการประเมินจากทุกหน่วยงาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้ารับการอบรม พัฒนาตนเองเพื่อให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการกำหนดมาตรการที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง หรืออาจเรียกได้ว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการบริหารจัดการอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องกระบวนการบริหารซึ่งถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด เน้นการวางแผน และดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ไปสู่การปฏิบัติจริง มีการประเมินผลเพื่อพัฒนา ปรับเปลี่ยนแผน เพื่อให้ระบบการทำงานดีขึ้น ตลอดเวลา มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถหลายๆ ด้าน และสามารถแบ่งงานให้ตามความสามารถของแต่ละบุคคลและให้คำแนะนำการทำงานได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรวัต ไซยเสนา (2556) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤชยา นนทยะโส (2556) คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพและประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล ศรียาเทพ (2560) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพัทลุงทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

4. แนวทางในการพัฒนาการพัฒนาคณะคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

4.1 การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวม ผู้บริหารต้องประพฤติดีตามกรอบ กฎระเบียบวินัย ข้าราชการ เป็นแบบอย่างทั้งส่วนตนและหน้าที่การงาน รวมถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ต้องปฏิบัติ

ตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ พร้อมทั้งให้มี การหมั่นตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ มีความเป็นผู้นำทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ การปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความพึงพอใจและเต็มใจที่จะทำงาน เช่น ผู้บริหารควรนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการปฏิบัติตนในการทำงาน เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียน รวมถึงการปลูกฝังให้นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของพรหมวิหาร 4 และแนวทางปฏิบัติตน การอยู่ร่วมกันในโรงเรียนถือว่าทุกคนเป็นสมาชิกในสังคมเดียวกัน ถึงแม้จะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน หากทุกคนมีพรหมวิหาร 4 เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนแล้ว การอยู่ร่วมกันในโรงเรียนย่อมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สมาชิกทุกคนรักใคร่กลมเกลียวกันก็สามารถพัฒนาโรงเรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพันธกิจ บัญญัติตราคุณ (2557) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในตนเองและระหว่างบุคคล ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ การบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา และการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

4.2 การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ในภาพรวม ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความสามารถด้านการจัดระบบที่ดี สามารถบริหารพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการจัดและใช้ระบบสารสนเทศ และการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ภาพรวมขององค์กรให้ได้ ความต้องการในการพัฒนาองค์กร จุดมุ่งหมายของการบริหาร วิเคราะห์บุคลากรในองค์กร เพื่อจัดระบบให้เชื่อมโยงกัน ส่งเสริมให้มีการศึกษาหรือดูงานจากสถานศึกษาหรือองค์กรที่มีการจัดระบบต่าง ๆ ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เช่น ผู้บริหารควรนำหลักการ PDCA มาใช้ในการบริหาร โดย PDCA คือวงจรบริหารงานคุณภาพ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน Plan-Do-Check-Act หรือวางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง เป็นกระบวนการ ที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและเกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง นอกจากนี้ PDCA สามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรทุกประเภท ทุกรูปแบบ แม้กระทั่งชีวิตประจำวัน ประยุกต์ใช้ได้หลายแง่มุม สอดคล้องกับพันธกิจ บัญญัติตราคุณ (2557) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพ การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ประกอบด้วย การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

4.3 การเป็นผู้นำด้านวิชาการ ในภาพรวม ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง โดยจะต้องมีความสามารถใช้เทคนิคการบริหาร ในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผน พัฒนาการใช้หลักสูตร รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่ทันสมัย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ศึกษาหาความรู้ พัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการทุกด้าน พัฒนาครู โดยให้มีการจัดการปฏิรูป การเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตลอดจน การวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเช่น การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานและการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานเป็นรูปแบบของการบริหารที่ให้ความสำคัญที่โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการ ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการคิดและบริหารจัดการ โดยมีการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ

ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับสุชาติ เจ้า (2561) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีวด้านวิชาการ คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง โดยผู้นำด้านวิชาการนั้น จะต้องมีความสามารถในการพัฒนางานด้านวิชาการ การวางแผน พัฒนาการใช้หลักสูตร รวมไปถึงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

4.4 การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ในภาพรวมผู้บริหารต้องมีความกล้าตัดสินใจ วางแผนจัดระบบให้เหมาะสม มีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้าน และทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ ติดตามข่าวสารความรู้ด้านต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในหน่วยงาน เป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ การวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารแผน มีส่วนร่วม การบริหารความขัดแย้ง บริหารงานทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนนำแนวทางการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่มาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เหมาะสม บริหารจัดการในการดูแลสนับสนุนให้ครู และให้บุคลากรของสถานศึกษาใช้ความรู้ในความสามารถทำงาน และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ผู้บริหารควรนำหลักการบริหาร POLC ซึ่งเป็นทฤษฎีการจัดการที่ใส่ใจกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติการ ไปจนถึงการประเมินผล มาใช้บริหารเพื่อเป็นผู้นำการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ โดย POLC ประกอบด้วย P-Planning การวางแผน, O-Organizing การจัดการองค์กร, L-Leading ภาวะการเป็นผู้นำ และ C-Controlling การควบคุม สอดคล้องกับสุชาติ เจ้า (2561) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีวด้านการบริหารจัดการ คือ ความสามารถในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ใน การวางแผนกลยุทธ์ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และสอดคล้องกับนโยบายด้านสังกัด และการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาในปัจจุบันบริหารจัดการในการดูแลสนับสนุนให้ครู และให้บุคลากรของสถานศึกษาใช้ความรู้ ในความสามารถทำงาน และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนนำเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่มาประยุกต์ในการบริหารงานเสมอ และสามารถบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษา

4.5 การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในภาพรวมผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถครองใจคนให้ยอมรับ นับถือ ศรัทธา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อชุมชน และสังคม เป็นศูนย์กลางการให้ความร่วมมือสนับสนุนคนในชุมชน และอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นเป็นมิตร เพื่อบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างราบรื่น และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ผู้บริหารควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงาน เป็นทีม มุ่งเน้นในคุณภาพเนื้องาน นำทรัพยากรทางเทคโนโลยีมาใช้ และต้องการ ความพยายามทุ่มเทในระดับรายบุคคลมากขึ้น สอดคล้องกับคมสันต์ วงษ์ชาติ (2561) กล่าวถึง คุณลักษณะและสภาพการณ์ที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานทั้งระบบของสถานศึกษา จนบังเกิดประสิทธิผลสูงสุดว่า ด้านสังคมและชุมชน การเป็นผู้นำที่มีการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อชุมชนและสังคม และมีการบริหารงานในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในภาพรวมผู้บริหารต้องมีความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ในด้านการบริหารมืออาชีพ มีการศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อนำความรู้

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

มาพัฒนางานในด้านต่าง ๆ มีหลักในการพัฒนาตนเอง มีการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง สามารถจัดการและควบคุม การเนิ่นชีวิตของตนเองได้อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งต้องพัฒนา ตนเองในการทำงานให้มีคุณภาพ และควรศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตลอดเวลาเช่น ผู้บริหารควรใช้หลักการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลด ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวและการยอมรับ พร้อมทั้งสร้างศักยภาพใหม่ ๆ เพื่อรองรับให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างเป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับสุชาติ เจ้า (2561) กล่าวว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร คือ ความสามารถในการใช้ศิลปะ ค้นคว้าหาความรู้ เกี่ยวกับเทคนิควิทยาการใหม่ ๆ ในด้านการบริหารมีการศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อนำความรู้มาพัฒนางานในด้าน ต่างๆ และสามารถวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และสามารถประเมินเป้าหมายในการทำงาน และพยายามทำงานให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อจะเป็นผู้นำที่มีการพัฒนาตนเอง และเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และ รายชื่อผู้บริหารมีหลักการปกครองที่ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นหากต้องการพัฒนา ผู้บริหารควรพัฒนาหลักการ ปกครอง โดยการใช้หลักธรรมปฏิบัติในการบริหารราชการทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ และผู้บริหารระดับต้น ระดับกลางหรือระดับสูงให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง

(2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดกลยุทธ์ และรายชื่อผู้บริหารมี การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับนำมาใช้ในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นหากต้องการพัฒนา ผู้บริหารควรมีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับนำมาใช้ในการ ปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ กำหนดการจัดสรรทรัพยากร ตารางการปฏิบัติงานและกิจกรรมที่สำคัญอื่น ๆ เพื่อมุ่งไปสู่การ บรรลุเป้าหมาย

(3) ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมกับด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ดังนั้นหาก ต้องการพัฒนา ผู้บริหารควรแปลงกลยุทธ์และนโยบาย ไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ หรือวิธีการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภายในด้านวัฒนธรรม โครงสร้าง หรือระบบการบริหาร เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกลยุทธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้หลักธรรมปฏิบัติใน การบริหาร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- (1) ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มอื่นๆ
- (2) ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- (3) ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครทุก ๆ เขต และในจังหวัดอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.มินมาส พรานป่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต ประธานกรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือเมตตา เสียสละเวลา ให้คำปรึกษา ชี้แนะกับผู้วิจัยมาตลอด ทำให้นักวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือ ให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ทกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลการวิจัย

คุณค่าความดีงามและประโยชน์ที่ได้รับในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศเพื่อบูชา เชิดชูเกียรติพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำการวิจัยฉบับนี้ให้สติปัญญา ส่งเสริมการศึกษาอันเป็นเครื่องมือซึ่งนำความสำเร็จให้แก่ผู้วิจัย จนสำเร็จในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ตฤณ สุขนวล. (2563). ผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.kroobannok.com/blog/13688>. วันที่สืบค้น 2563, สิงหาคม 23.
- ทรงพล พึ่งสมศักดิ์. (2559, กันยายน-ธันวาคม). กลยุทธ์เชิงรุกในการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. วารสารสมาคมส่งเสริมการวิจัย กลยุทธ์เชิงรุกในการบริหารสถานศึกษา. 7(3) : 3.
- นฤมล ศรียาเทพ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

นาถธิดา เจริญสุข. (2558). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจำปริมณฑล เขต 2”. เอกสารการประชุมวิชาการ และนำเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6 เสนอที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 28-29 เมษายน 2558.

นิตยา ทองไทย. (2557). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และ อ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ประไพรัตน์ บารัมย์. (2555). กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา. (ออนไลน์). จาก <https://www.gotoknow.org/posts/365064>

พรรณณา อิงพงษ์พันธ์. (2554). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับผลการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัชพล เชิงชล. (2560). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริขวัญ ศาลางาม. (2560). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาหนองใหญ่ โคกสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิน. (2555). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ : บจก.พริกหวานกราฟฟิค.

อรวิดี ไชยเสนา. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพ งานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Krejcie, Robert V. and Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities.” *Journal for Education and Psychological Measurement* 3, November.